



**ROZSUDOK**  
**V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Závadskej a členiek senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Márie Usačevovej v právnej veci navrhovateľa: **Hornonitrianske bane Prievidza, a.s.**, Matice Slovenskej 10, Prievidza, proti odporkyňi: **Sociálna poisťovňa, ústredie, Bratislava**, Ul. 29. augusta č. 8, o preskúmanie rozhodnutia odporkyne o povinnosti vrátiť preplatok na starobnom dôchodku P. L., o odvolaní odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 23. júna 2011, č. k. 12Sd/197/2010-46, takto

**r o z h o d o l :**

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 23. júna 2011, č. k. 12Sd/197/2010-46 **p o t v r d z u j e .**

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

**O d ô v o d n e n i e :**

Krajský súd v Trenčíne rozsudkom z 23. júna 2011, č. k. 12Sd/197/2010-46 zrušil rozhodnutie z 21. mája 2010 číslo X., v spojení so zmenovým rozhodnutím zo 7. januára 2011 číslo X. a rozhodnutie z 5. mája 2011 číslo X., ktorým odporkyňa podľa § 237 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) uložila navrhovateľovi povinnosť vrátiť neprávom vyplatenú sumu

313,63 EUR resp. 305,97 EUR na starobnom dôchodku (jeho časti) jeho zamestnanca P. L., nar. X. do 30 dní odo dňa doručenia tohto rozhodnutia s odôvodnením, že navrhovateľ na evidenčnom liste dôchodkového zabezpečenia dobu od 24. októbra 1958 do 28. mája 1959, kedy bol P. L. vo väzbe vykázal ako dobu zamestnania v III. pracovnej kategórii, hoci nebolo preukázané, že bol počas väzby pracovne zaradený.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že odporkyňa v danej veci nezistila riadne skutkový stav, a preto jej rozhodnutia sú nepreskúmateľné, z dôvodu, že zamestnanec navrhovateľa v spornom období, kedy bol vo výkone trestu odňatia slobody riadne pracoval, ktorá doba mala byť započítaná do starobného dôchodku. Zaujal právny názor, že navrhovateľ splnil ohlasovaciu povinnosť zaslaním dokladu, preukazujúceho skutočnosti rozhodujúce na nárok na starobný dôchodok, a to zaslaním evidenčného listu dôchodkového zabezpečenia z 3. augusta 1993, v ktorom uviedol, že jeho zamestnanec p. L. bol od 24. októbra 1958 do 28. mája 1959 vo výkone trestu odňatia slobody. Práve odporkyňa mala zadovážené doklady posúdiť či sú dostatočné na posúdenie splnenia podmienok rozhodujúcich na nárok na starobný dôchodok. Vzhľadom na uvedené skutočnosti napadnuté rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konania.

Vo včas podanom odvolaní odporkyňa navrhla napadnutý rozsudok prvostupňového súdu zmeniť a preskúmané potvrdiť. Namietala, že navrhovateľ nemal ohlasovaciu povinnosť o tom, že ich zamestnanec sa nachádzal v dobe od 24. októbra 1958 do 28. mája 1959 vo výkone trestu odňatia slobody, ako to neoprávnene v evidenčnom liste vykázal ako zamestnanie v III. pracovnej kategórii, lebo oznámenie uvedených skutočností podľa § 66 vyhlášky č. 128/1975 Zb. u odsúdených vo výkone trestu odňatia slobody zakladá a vedie evidenčné listy nápravno-výchovný ústav. Vykázanie doby zamestnania počas pracovného zaradenia vo výkone väzby a trestu je teda výlučne v kompetencii nápravno-výchovného ústavu. Nesprávnosť údajov navrhovateľa na evidenčnom liste odporkyňa zistila až na základe nového evidenčného listu dôchodkového zabezpečenia potvrdeného pobočkou Sociálnej poisťovne dňa 29. januára 2010, čo doložil Ústav na výkon väzby v Nitre potvrdením zo 16. novembra 2010. Z uvedených dôvodov žiadala rozsudok krajského súdu zmeniť a preskúmané rozhodnutie potvrdiť.

Navrhovateľ sa k odvolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa (§ 10 ods. 2 OSP), preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo

v rozsahu odvolania (§ 212 ods. 1 OSP) a dospel k záveru, že odvolanie odporkyne nie je dôvodné.

Podľa § 237 ods. 1 zákona o sociálnom poistení ak fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá plní povinnosti podľa tohto zákona, nesprávne potvrdila skutočnosti rozhodujúce na nárok na dávku, nárok na jej výplatu alebo jej sumu a v dôsledku toho sa dávka poskytla neprávom alebo vo vyššej sume ako patrila, je povinná nahradiť neprávom vyplatené sumy.

Zo spisov vyplýva, že predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne o povinnosti navrhovateľa vrátiť časť neprávom vyplatenej dávky na starobnom dôchodku jeho bývalého zamestnanca P. L. v sume 313,65 Eur, resp. 305,97 Eur, a to z dôvodu, že uvedený preplatok navrhovateľ zavinil tým, že v evidenčnom liste uviedol, že P. L. počas výkonu trestu odňatia slobody, t.j. v dobe od 24. októbra 1958 do 28. mája 1959 pracoval v zamestnaní, zaradenom v III. pracovnej kategórii, hoci na oznámenie tejto skutočnosti nebol oprávnený.

Z evidenčného materiálu vyplýva, že Hornonitrianske bane, odštepny závod Baňa Nováky podaním z 2. augusta 1993 zaslali Sociálnej správe sociálneho zabezpečenia Bratislava evidenčný list dôchodkového zabezpečenia P. L. (ďalej len „ELDZ“) s uvedením doby, odpracovanej v ich podniku a označením pracovnej kategórie v zmysle údajov evidovaných v ich podnikovom archíve. Z originálu ELDZ týkajúceho sa P. L. vyplýva, že zamestnávateľ Slovenské uhľové bane, Baňa Nováky, odštepny závod Nováky vykázal 1. októbra 1992 počet započítaných dní a pracovné kategórie nasledovne: rok 1954-1956 druh činnosti 01-1201/IAA - banícky učeň v počte 706 dní v IAA kategórii, rok 1956-1964 druh činnosti 01-03-01/IAA - baník, v počte 849 dní v III. pracovnej kategórii, 1868 dní v IAA pracovnej kategórii a 229 dní náhradných dôb. Uvedený ELDZ prevzala Okresná správa sociálneho zabezpečenia Prievidza 27. januára 1993. Tieto prvotné údaje „o počte započítaných dní“ sa následne premietali do všetkých ďalších ELDZ a osobných listov dôchodkového zabezpečenia menovaného (pozri napr. osobný list z 2. marca 1993). Predmetný doklad bol podkladom pre posúdenie žiadosti P. L. o invalidný dôchodok z 5. októbra 1992. Ako vyplýva z údajov tlačiva „Žiadosť o dôchodok“ P. L. na posúdenie žiadanej dávky pre vznik a jeho výšku bol povinný odporkyni, resp. jej právnej predchodkyni pravdivo a úplne uviesť všetky rozhodujúce skutočnosti potrebné na posúdenie žiadanej dávky pod hrozbou odňatia neprávom získaného dôchodku a vymáhania náhrady škody.

V konaní o starobnom dôchodku P. L. však navrhovateľ nepodával hlásenie o dobe jeho zamestnania za čas od 24. októbra 1958 do 28. mája 1959. Odporkyňi uvedené skutočnosti oznamoval právny predchodca navrhovateľa, a to Slovenské uhoľné bane, Baňa Nováky, odštepny závod Nováky, ktorý bol vtedajším zamestnávateľom P. L..

Za nesprávne hlásenie, alebo za neoznámenie rozhodných skutočností zo strany uvedeného subjektu (Slovenské uhoľné bane, Baňa Nováky, odštepny závod Nováky) však navrhovateľ nezodpovedá. Odporkyňa preto nepreukázala, že navrhovateľ zaviniť, že sa starobný dôchodok P. L. vyplatil vo vyššej sume, ako mu patril, lebo odporkyňa nepreukázala, že navrhovateľ porušil právnu povinnosť hlásiť odporkyňi skutočnosti, rozhodujúce pre vznik, zmenu alebo zánik starobného dôchodku P. L., alebo pre výšku jeho dôchodku. Za prípadné zavinené porušenie povinností predchádzajúceho zamestnávateľa P. L. navrhovateľ nezodpovedá. Aj v prípade, keby navrhovateľ prevzal záväzky uvedenej firmy, mohol by za jej prípadné protiprávne konanie zodpovedať len vtedy, ak by záväzok vznikol ešte vo vzťahu k predošlému zamestnávateľovi. Táto skutočnosť však v konaní preukázaná nebola.

Okrem uvedeného odvolací súd uvádza, že P. L. nikdy nebol zamestnancom navrhovateľa, nakoľko ako je to zrejme z výpisu z obchodného registra Okresného súdu Trenčín, navrhovateľ ako právnická osoba – akciová spoločnosť vznikla 1. júla 1996, pričom v tom čase P. L. nikde nepracoval a od 29. septembra 1992 bol evidovaný ako uchádzač o zamestnanie na úrade práce. Z uvedeného dôvodu navrhovateľovi ohľadne menovaného žiadna ohlasovacia povinnosť vyplývajúca zo zákona nevznikla.

Odporkyňa začala prešetrovať vykázané doby v evidenčnom liste P. L. až vtedy, keď v roku 2009 prostredníctvom Sociálnej poisťovne pobočky v Prievidzi požiadala o zhodnotenie doby, ktorú odpracoval v Čechách a ktorú mu odporkyňa pre výšku starobného dôchodku nehodnotila. Až v tejto súvislosti navrhovateľ na žiadosť odporkyne iba upresňoval údaje o bývalom zamestnancovi Nováckych uhoľných baní Nováky, základné údaje však odporkyňa evidovala v spise.

Pokiaľ odporkyňa uložila navrhovateľovi povinnosť zaplatiť preplatok na starobnom dôchodku P. L., postupovala v rozpore so zákonom.

Ak krajský súd po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že odporkyňa, v prejednávanej veci nezistila riadne a úplne skutkový stav a jej rozhodnutie je

nepreskúmateľné, preto rozhodnutie odporkyne zrušil, rozhodol vecne správne, preto odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 OSP potvrdil, ale z iných právnych dôvodov.

Účastníkom konania odvolací súd právo na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, lebo úspešný navrhovateľ ich náhradu neuplatnil a odporkyňa v konaní úspešná nebola.

**P o u ě n i e :** Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. novembra 2012

**JUDr. Elena Závadská, v.r.**

predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :

Dagmar Bartalská